

tionerne til Ære. Det samme kan siges om de Bestræbelser, der er udfoldede ude paa Landet, hvor man har søgt at faa Landarbejderne organiseret og derved har højnet deres Levefod. Og det er jo i høj Grad af Betydning for Kommunerne, naar der er Tale om Dyrtingsforanstaltninger, at Landarbejdernes Kaar er blevet bedre og mere staar i Forhold til Prisniveauet. Nu er det ikke saaledes, at det er Godsejerne, der af sig selv er mødt frem og har sagt: Nu har vi tjent saa glubsk under Krigen, at vi synes, det er rimeligt, at ogsaa I faar en lille Andel i Form af Dyrtingstillæg. Nej, jeg tror, at det er, som Jeppe Aakjær et Sted siger, at Godsejerne maa holdes til Ilden, hvis man skal kunne faa noget Fedt af dem, og heldigvis er man nu kommet saa vidt, at man har faaet en Organisation, som har kunnet holde dem til Ilden, saa det er lykkedes Landarbejderne at faa dem til at yde dem et Dyrtingstillæg, som er nødvendigt for, at de i nogen Grad skal kunne klare sig under det Tryk, som Dyrtingen har lagt paa dem. Jeg tror derfor, at de Bestræbelser, som er udfoldede gennem Landarbejdernes Organisationer, i høj Grad har bidraget til at bevare rolige Forhold herhjemme. Det blev i Gaar fra konservativ Side stærkt fremhævet — og ogsaa jeg kan give min Tilslutning dertil —, at det er Produktionen, vi skal have frem. Men Produktionen fremmes kun, naar de, der producerer, kan producere under nogenlunde tilfredsstillende Forhold, saa de selv kan være tilfredse og glade ved at producere. Hvis de ikke kan være det, kan det vistnok ikke nytte stort at raabe paa Produktion.

I denne Forbindelse vil jeg gerne sige, at der er ogsaa et andet Spørgsmaal, som bør behandles, naar der er Tale om Arbejdernes og Smaakaarsfolks Forhold under Dyrtingen. Det er den Luksus, Arbejderne — efter hvad der siges — udfolder. Jeg tror nu, at Overklassens Repræsentanter i alt Fald skal tale lidt sagte om Luksus i denne Tid, thi er der nogen, der har udfoldet en vanvittig og forargelig Luksus, er det Overklassen. Men jeg vil nu gerne spørge, hvad man fra den Side egentlig anser for at være Luksus, naar der er Tale om Arbejdernes Luksus. Er det saadan, at man mener, at Arbejderne kun lige akkurat maa faa det nødvendige Brød og Margarine og Kartofler, Bolig o. s. v., men i øvrigt pænt har at holde sig fra enhver Nydelse, der ligger derudover? Ja, det, jeg nævnedes, er jo i og for sig ikke Nydelse, men kun det strengt fornødne. Er

det Meningen, at en Arbejder efter endt Arbejde f. Eks. ikke maa ryge sig en Pipe Tobak? Eller maa han en Søndag Eftermiddag eller Søndag Aften ikke tage sin Familie med i Biografteatret? Eller skal det være ham forment en Søndag Eftermiddag at købe nogle Kager med hjem til Eftermiddagskaffen? Ja, bevares — man kan sige, at det er Luksus; men det forekommer mig dog, at Livet ogsaa for Arbejderne maa byde paa noget andet og mere end netop det at gaa paa Arbejde og saa gaa hjem og faa det nødvendige Fyldfoder i sig og have Tag over Hovedet. Vil Arbejderne paa anden Maade søge at uddanne sig, købe Bøger eller lignende, saa er det heller ikke billigt. Hvad er det da egentlig, man forstaar ved Luksus, naar der er Tale om Arbejdere? Det forekommer mig, at ogsaa Arbejderne maa have Ret til at faa visse Goder udover det almindeligste. Jeg indrømmer, at for de unge Arbejdere er Lønforholdene nu i adskillige Tilfælde saadanne, at de efter min Mening bør anvende en Del af de Penge, de tjener, dels til videre Uddannelse, dels ogsaa saaledes, at de sparer lidt til den Tid, da de selv vil stifte Bo. Derimod er jeg ganske paa det rene med, at for de gifte Arbejders Vedkommende, der sidder med en stor Familie, er Forholdet saadan, ogsaa efter de Løntillæg, der er givet dem, at jeg vil paastaa, at der i mangfoldige Tilfælde skal anvendes den mest udstrakte Økonomi, som kun en Arbejderhustru kan anvende, for at det i det hele taget skal kunne lykkes at komme igennem med disse smaa Midler. Derfor mener jeg, at dette maa vi stille os klart, naar vi her i Rigsdagen skal lovgive om prisregulerende Foranstaltninger med Statstilskud og om kommunale Foranstaltninger for de daarligst stillede med Tilskud fra Stat og Kommune.

Det, der er foreslaaet i det Forslag, vi her behandler, er efter min Mening en særdeles beskedent Hjælp, som jeg i høj Grad tvivler om, at det kan lykkes Kommunerne at komme igennem med. Jeg tror ikke, det vil være muligt, i alle Kommuner i alt Fald, at holde sig indenfor den Ramme, som her er foreslaaet, men det er da muligt, at man ogsaa her i Rigsdagen, hvis det indtræffer, vil stille sig forstaaende overfor yderligere Krav. Man kan nemlig ikke tage dette Lovforslag op til Bedømmelse, uden at man ser det i Forhold til, hvad andet der gøres for at imødegaa de ved Dyrtingen indtrufne Omstændigheder. Det er jo i højeste Grad af Betydning, hvilket Indhold det Forslag, vi behandlede i Gaar,